

Sygn.akt II AKa 39/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w Wydziale II Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Plawgo

Sędziowie: SA Maria Mroziak - Szykiel /spr./

SO(del) Ewa Jethon

Protokolant: sekr.sąd. Łukasz Jachowicz

przy udziale prokuratora Elżbiety Kozakiewicz – Jackowskiej

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 r.

sprawy **W. B.**

oskarżonego o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 310 § 1 kk w zw. z art. 310 § 2 kk w zw. z art. 310 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 270 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 7 października 2014 r. sygn. akt XII K 64/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla orzeczenie o karze łącznej;

2. uniewinnia oskarżonego W. B. od popełnienia czynu przypisanego w ramach zarzutu V aktu oskarżenia i w tej części kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;

3. w zakresie czynu przypisanego w ramach zarzutu IV aktu oskarżenia uznaje oskarżonego W. B. za winnego tego, że w W. w celu użycia za autentyczne podrobił dwa dokumenty w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu i wysokości zarobków ustalonej osoby, w ten sposób, że w dniu 18 czerwca 2002 r. wystawił i podpisał zaświadczenie stwierdzające nieprawdę o zatrudnieniu tej osoby w Kancelarii (...) w W. z wynagrodzeniem miesięcznym 11.200zł oraz w dniu 20 czerwca 2002 r. wystawił i podpisał zaświadczenie stwierdzające nieprawdę o zatrudnieniu tej osoby w firmie S. (...) w W. z wynagrodzeniem miesięcznym 44500 zł, tj. czynu z art. 270 § 1 kk i za tak przypisany czyn skazuje go z mocy art. 270 § 1 kk na karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 (stu) złotych;

3/.na mocy art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej kary grzywny zalicza oskarżonemu okres zatrzymania w sprawie w dniu 27 maja 2009 r.;

II. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w sprawie dotyczące części skazującej, w tym opłatę w wysokości 1000 złotych;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. K., Kancelaria Adwokacko-Radcowska w W. – kwotę 738 zł, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu pełnioną w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

W. B. został oskarżony o to, że:

I (zarzut IV aktu oskarżenia)

w dniu 28 października 2002 r w S. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. G. (1) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 3,5 mln USD (co na dzień podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu stanowiło równowartość 14 207 200 zł) (...) Oddział w S. z tytułu udzielonego przez w/w Bank kredytobiorcom - J. G. (1), H. G. i Spółce z o.o. „S. (...)” reprezentowanej przez prokurenta W. B. kredytu inwestycyjnego denominowanego na podstawie umowy o nr (...), zawartej w dniu 28 października 2002 r w (...) Banku SA Oddział w S., w ten sposób, że dla uzyskania kredytu przedłożył w celu użycia za autentyczny podrobiony dokument w postaci w/w umowy kredytowej, wiedząc, że podpis jednego z kredytobiorców tj. H. G. został uprzednio podrobiony przez D. M. oraz przez przedłożenie podrobionych i stwierdzających nieprawdę dokumentów, a które to dokumenty stanowiły obligatoryjne i prawne zabezpieczenie spłaty przedmiotowego kredytu i stanowiły podstawę jego udzielenia, a w tym dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco, wiedząc, że D. M. w celu użycia za autentyczny, podrobiła ów weksel w ten sposób, że wpisała na nim za H. G. treść; ”Poręczam za wystawców weksla H. G. zam. W. ul. (...), oraz podrobiła w celu użycia za autentyczny jej podpis o treści (...) w miejscu wystawcy weksla in blanco, po czym tak podrobiony weksel puścił w obieg poprzez przedłożenie go jako autentyczny przedstawicielom (...) Bank SA Oddział w S. jako zabezpieczenie spłaty przedmiotowego kredytu, a następnie po uprzednim wejściu w porozumienie i uzgodnieniu z J. G. (1) w celu uzyskania przedmiotowego kredytu, wystawił, opatrzył datą i własnoręcznym podpisem, wydając J. G. (1) w dniu 18 czerwca 2002 r i 20 czerwca 2002 r dokumenty zawierające nieprawdziwe dane w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu i uzyskiwanych z tego tytułu przez niego dochodach, w których zawarł, że był on zatrudniony w Kancelarii (...) na stanowisku pełnomocnika ds. nieruchomości i uzyskał z tego tytułu średnie miesięczne wynagrodzenie w wysokości 11 200 złotych oraz, że był on zatrudniony w Spółce z o.o. „S. (...)” jako Prezes Zarządu tej Spółki i uzyskał z tego tytułu średnie miesięczne wynagrodzenie w kwocie 44 500 złotych, mimo pełnej świadomości, że J. G. (1) nie pozostawał wówczas w stosunku pracy z w/w podmiotami, a następnie J. G. (1), jako kredytobiorca przedłożył je w dniu 28 października 2002 r w (...) Banku S.A. Oddział w S. w celu uzyskania przedmiotowego kredytu i posługując się tymi dokumentami wprowadził wskazany Bank w błąd co do faktycznej osoby kredytobiorcy tj. H. G., zamiaru i możliwości jego spłaty i swojej sytuacji finansowej, przy czym informacje te oraz przedłożone zaświadczenia o jego zatrudnieniu i uzyskiwanych dochodach, miały istotne znaczenie dla udzielenia przedmiotowego kredytu, bowiem stanowiły jedną z podstaw jego udzielenia i gwarancję jego spłaty, czym działał na szkodę (...) Banku S.A. Oddział w S.,

tj. o przestępstwo opisane w art 310 § 1 k.k. i art 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

II (zarzut V aktu oskarżenia)

w bliżej nieustalonym dniu w 2002 r i nieustalonym dokładnie miejscu w W. lub S., działając wspólnie i w porozumieniu z D. M. i J. G. (1), podrobił w celu użycia za autentyczny dokument z datą 5 grudnia 2002 r w postaci Aneksu Nr (...) do umowy nr (...) o kredyt inwestycyjny denominowany, zawartej w dniu 28 października 2002 r w (...) Banku S.A. Oddział w S., pomiędzy tym bankiem, a kredytobiorcami tj. Spółką z o.o. „S. (...)” reprezentowaną przez prokurenta W. B., J. G. (1) i H. G. na kwotę 3,5 mln USD w ten sposób, że wszedł w porozumienie z J. G. (1) i D. M., aby podrobiła ona na aneksie Nr (...) do umowy nr (...) podpis H. G., która w przedmiotowym aneksie wyszczególniona była jako jeden z kredytobiorców, który to podpis D. M. następnie podrobiła za H. G.,

tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 7 października 2014 r. sygn. XII K 64/12 orzekł:

I w ramach zarzuczonego czynu w pkt IV aktu oskarżenia, oskarżonego W. B. uznał za winnego tego, że udzielił pomocy J. G. (1) do doprowadzenia banku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości przez (...) Bank SA Oddział w S. na podstawie umowy z dnia 28 października 2002 r nr

(...) w kwocie 3,5 mln USD poprzez udzielenie J. G. przez bank kredytu w ten sposób, że:

- w dniu 18 czerwca 2002 r w W., wystawił i podpisał na druku z logo (...) Banku, zaświadczenie stwierdzające nieprawdę o zatrudnieniu J. G. (1) jako pełnomocnika do spraw nieruchomości w Kancelarii (...) w W. z zarobkiem miesięcznym 11 200 (jedenaście tysięcy dwieście) złotych;

- w dniu 20 czerwca 2002 r w W., wystawił i podpisał na druku z logo (...) Banku SA, zaświadczenie stwierdzające nieprawdę o zatrudnieniu J. G. (1) w Firmie S. (...) w W. na stanowisku Prezesa Zarządu z zarobkiem miesięcznym 44 500 (czterdzieści cztery tysiące pięćset) złotych, nie znając rzeczywistych zarobków J. G. (1) i wiedząc, że w/w zaświadczenia mogą posłużyć do ubiegania się o kredyt na remont kamienicy przy ul. (...) w W.,

- w dniu 28 października 2002 r podpisał się jako prokurent Spółki S. (...) na awersie weksla in blanco, stanowiącego zabezpieczenie umowy kredytowej nr (...) zawartej 28 października 2002 r w (...) Banku SA Oddział w S. na kwotę 3,5 mln USD (stanowiącego na dzień podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu kwotę 14 207 200 złotych), nie będąc formalnie wykazany w Krajowym Rejestrze Sądowym jako osoba uprawniona do reprezentowania spółki czym spowodował podrobienie dokumentu i puszczenie go w obieg, tj. czynu opisanego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 2 k.k. i w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przyjmując przypadek mniejszej wagi opisany w art. 310 § 3 k.k. i za to na podstawie w/w przepisów skazał oskarżonego, wymierzając mu karę w oparciu o art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 3 k.k. i w zw. z art. 60 § 6 k.k. oraz art. 11 § 3 k.k. w rozmiarze 2 lat pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę dzienną za kwotę 100 złotych;

II w ramach czynu opisanego w pkt V aktu oskarżenia, oskarżonego W. B. uznał za winnego tego, że w bliżej nieustalonym miejscu i czasie w 2002 r, jednak nie wcześniej niż po 28 października 2002 r a nie później niż 05 grudnia 2002 r, udzielił pomocy J. G. (1) do podrobienia w celu użycia za autentyczny Aneksu Nr (...) z dnia 05 grudnia 2002 r. do umowy (...) z dnia 28 października 2002 r. o kredyt inwestycyjny denominowany, w ten sposób, że obok D. M., która podpisała Aneks za H. G., a o której wiedział, że nie jest żoną J. G. (1), podpisał w/w dokument, w celu przedłożenia go przez J. G. (1) w (...) Banku, tj. czynu opisanego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i za to na podstawie w/w przepisu skazał oskarżonego, wymierzając mu karę na podstawie art. 270 § 1 k.k. w rozmiarze 100 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę dzienną za kwotę 100 złotych;

III na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 2 k.k. połączył wymierzone kary grzywny i orzekł w stosunku do oskarżonego jedną karę łączną grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę dzienną za kwotę 100 złotych;

IV na podstawie art. 69 § 1 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k., orzeczoną karę pozbawienia wolności, warunkowo zawiesił wobec oskarżonego W. B. na okres próby 3 lat;

V na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego W. B. kar grzywny, zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania w sprawie w dniu 27 maja 2009 r. (k. 3798), przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności odpowiada dwóm dziennym stawkom grzywny;

VI zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. Ł. B. w W., kwotę 840 zł powiększoną o podatek VAT z tytułu obrony z urzędu oskarżonego W. B.;

VII zasądził od oskarżonego W. B. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4300 zł z tytułu opłaty oraz koszty postępowania w kwocie 6767,70 zł.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Apelacja zaskarża wyrok w całości zarzucając:

I. W zakresie pkt I (IV zarzut aktu oskarżenia):

1) na podstawie art. 438 pkt 2) k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia to jest:

a) art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów polegającej na przyjęciu, iż: dokumenty podpisane przez oskarżonego jako zaświadczenia o zarobkach nie stanowiły wzorów takich dokumentów w sytuacji kiedy materiał dowodowy świadczy przeciwnie; oskarżony udzielił pomocy J. G. (1) do doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia przez bank mieniem w sytuacji kiedy materiał dowodowy świadczy przeciwnie,

co następnie skutkowało błędami w ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji a polegającymi między innymi na przyjęciu, iż oskarżony potwierdził niezgodnie z prawdą fakt zatrudnienia J. G. (1),

b) art. 424 k.p.k. poprzez wewnętrzną sprzeczność wyroku i przyjęcie z jednej strony, iż oskarżony nie był zaznajamiany z dokumentami jakie należy złożyć w banku, a z drugiej iż godził się na fakt, że wypełniając wzory zaświadczeń o zarobkach Pana J. G. (1) dokumenty te będą wykorzystane w procesie udzielenia kredytu,

2) Na podstawie art. 438 pkt 1) k.p.k. obrazę prawa materialnego:

a) art. 65 w zw. z art. 60 Rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 1934 r. Kodeks Handlowy poprzez przyjęcie, iż oskarżony nie był uprawniony do reprezentowania spółki S. jako jej prokurent,

b) art. 310 § 3 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, iż: weksel został sfałszowany przez oskarżonego podczas kiedy jako prokurent spółki był on uprawniony do złożenia podpisu na jego awersie;

c) art. 286 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, iż: oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej; bank został wprowadzony w błąd, a także iż doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem banku,

d) art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 9 k.k. poprzez przyjęcie, iż oskarżony działał w zamiarze aby J. G. (1) dokonał czynu zabronionego.

II. W zakresie pkt II (V zarzut aktu oskarżenia):

1) Na podstawie art. 438 pkt 2) k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia to jest art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów polegającej na przyjęciu, iż oskarżony wiedział, że składa podpis obok podpisu D. M., która nie była żoną J. G. (1) podczas kiedy materiał dowodowy świadczy przeciwnie,

2) Na podstawie art. 438 pkt 1) k.p.k. obrazę prawa materialnego to jest art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 k.k. poprzez przyjęcie, iż oskarżony działał w zamiarze ażeby J. G. (1) oraz D. M. podrobili dokument w celu użycia go za autentyczny.

Ponadto z ostrożności wskazał, iż mogło dojść do naruszenia art. 6 k.p.k. to jest prawa do obrony oskarżonego poprzez nieudzielenie obrońcy koniecznego czasu do dokonania dokładnej analizy materiału dowodowego w sprawie.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wnosił o uwzględnienie niniejszej apelacji oraz o uniewinnienie oskarżonego lub ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja w znacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy stwierdzić, że ewentualny zarzut apelacji o naruszeniu prawa oskarżonego W. B. do obrony nie jest zasadny, co potwierdza też treść uzasadnienia apelacji, które nie zawiera argumentów przemawiających za jego zasadnością, a ponadto sama apelacja wskazuje, iż obrońca zapoznał się z aktami, co umożliwiło sporządzenie apelacji odnoszącej się do istoty sprawy.

Rozważając zarzuty apelacji dotyczące czynu przypisanego oskarżonemu W. B. w ramach zarzutu IV aktu oskarżenia w pierwszej kolejności należy odnieść się do czynu związanego z wekslem in blanco podpisanym m.in. przez oskarżonego, a stanowiącym jedną z form zabezpieczenia kredytu inwestycyjnego udzielonego spółce z o.o. S. (...) oraz J. G. (1) i H. G. przez (...) Bank SA Oddział w S..

Bezspornym jest, że oskarżony W. B. jako prokurent Spółki S. (...), reprezentował tę Spółkę i w jej imieniu zawarł umowę o kredyt inwestycyjny denominacyjny z (...) Bankiem SA w dniu 28 października 2002 r. Oskarżony złożył podpis na umowie, jak też na wekslu własnym in blanco stanowiącym prawne zabezpieczenie udzielonego kredytu. Bezspornym też jest, że oskarżonemu została przez J. G. (1) aktem notarialnym z dnia 13 maja 2002 r. udzielona prokura (k 3069), która jak się okazało, nie została przez J. G. (1) zgłoszona do rejestru przedsiębiorców. Ta okoliczność zadecydowała, że Sąd Okręgowy uznał, iż oskarżony przez podpisanie weksla in blanco, nie będąc uprawniony do reprezentowania spółki, spowodował podrobienie i puszczenie w obieg tego dokumentu i w ten sposób udzielił pomocy J. G. (1) do doprowadzenia (...) Banku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości.

Należy podzielić stanowisko autora apelacji, iż uszło uwagi Sądu I instancji, że wpis prokury do rejestru przedsiębiorców w okresie zarzucanego oskarżonemu czynu, jak i obecnie, ma charakter deklaratoryjny. Znalazło to potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r. sygn. II CK 120/05 (Lex nr 167116), który uznał, że prokura jest ważna, mimo że nie została wpisana do rejestru sądowego. Deklaratoryjny charakter wpisu oznacza, że udzielenie prokury następuje niezależnie od ujawnienia tej okoliczności w rejestrze, a prokurent niewpisany do tegoż rejestru może reprezentować przedsiębiorcę w pełnym zakresie umocowania (vide też Komentarze do Kodeksu cywilnego: Katarzyna Kopaczyńska –Piecniak oraz Urszula Promińska).

Powyższe okoliczności niewątpliwie winny podlegać rozważeniu przez Sąd Okręgowy przy ferowaniu wyroku jako istotne dla rozstrzygnięcia, ale to nie tego rodzaju uchybienie zadecydowało o rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego w omawianym zakresie. Poza zarzutami apelacji podnieść bowiem trzeba, że odnośnie czynu dotyczącego przedmiotowego weksla Sąd I instancji nie zachował podstawy faktycznej oskarżenia i skazania, czym naruszył zasadę skargowości.

Przypomnieć trzeba, że aktem oskarżenia zarzucono W. B. popełnienie przestępstwa polegającego na tym, że działając wspólnie i w porozumieniu z J. G. (1) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości (...) Bank SA Oddział w S. z tytułu udzielonego przez w/w Bank kredytobiorcom –J. G. (1), H. G. oraz Spółce z o.o. „S. (...)” reprezentowanej przez prokurenta W. B. kredytu inwestycyjnego denominacyjnego przez przedłożenie uprzednio podrobionego przez D. M. i stwierdzającego nieprawdę dokumentu, uprawniającego do otrzymania sumy pieniężnej, stanowiącego prawne zabezpieczenie spłaty przedmiotowego kredytu w postaci weksla in blanco, wiedząc, że D. M. w celu użycia za autentyczny podrobiła ów weksel wpisując na nim ujawnioną treść za H. G. oraz podrobiła w celu użycia za autentyczny jej podpis o treści (...) w miejscu wystawcy weksla, po czym tak podrobiony weksel puścił w obieg.

W ramach tak skonstruowanego zarzutu aktu oskarżenia Sąd Okręgowy uznał oskarżonego W. B. za winnego tego, że podpisał się jako prokurent Spółki S. (...) na awersie weksla in blanco nie będąc formalnie wykazany w KRS jako

osoba uprawniona do reprezentowania Spółki, czym spowodował podrobienie dokumentu i puszczenie go w obieg, a tego rodzaju działaniem udzielił pomocy J. G. (1) do doprowadzenia (...) Banku SA Oddział w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości.

Nie może budzić wątpliwości, że sąd orzekający nie jest związany opisem czynu zarzucanego aktem oskarżenia, a po wyjaśnieniu wszystkich istotnych okoliczności może i powinien nadać mu w wyroku dokładne określenie, które może odbiegać od opisu czynu przyjętego w akcie oskarżenia. Jednak warunkiem dopuszczalności takiego działania w ramach tego samego procesu jest zachowanie tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego. Zakres tożsamości wyznaczają ramy określone w zarzucie zdarzenia faktycznego (historycznego), czyli zdarzenia opisanego przez prokuratora w akcie oskarżenia, w przebiegu którego dopatruje się on przestępstwa. Granice oskarżenia zostają utrzymane gdy w miejsce czynu zarzuconego, w ramach tego samego zdarzenia historycznego można przypisać oskarżonemu czyn nawet ze zmienionym opisem i jego oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka, które stały się podstawą poddania w akcie oskarżenia przejawów jego działalności wartościowaniu z punktu widzenia przepisów prawa karnego materialnego.

Porównanie czynu zarzucanego oskarżonemu aktem oskarżenia z czynem przypisanym zaskarżonym wyrokiem musi prowadzić do wniosku, że działania oskarżonego uznane za przestępstwo wykraczają w sposób zdecydowany poza opis przebiegu wydarzeń zamieszczony w akcie oskarżenia. Między działaniem zarzucanym oskarżonemu polegającym na przedłożeniu uprzednio podrobionego przez D. M. weksla, o czym oskarżony wiedział, a podrobieniem weksla przez oskarżonego polegającym na podpisaniu go jako prokurent nie wykazany w KRS brak jest związku tożsamości, co musi prowadzić do zmiany w tym zakresie zaskarżonego wyroku. Trzeba też podkreślić, że prokurator nie kwestionował uprawnień oskarżonego jako prokurenta Spółki S. do podejmowania w jej imieniu czynności prawnych.

W związku z powyższym przypisany oskarżonemu czyn odnoszący się do podpisania weksla nie może być przedmiotem wyroku skazującego.

Jeżeli chodzi o zarzuty odnoszące się do faktu podrobienia przez oskarżonego dwóch zaświadczeń o zatrudnieniu i zarobkach J. G. (1) wystawionych przez oskarżonego na druku firmowym (...) Banku to zarzut apelacji jest niezasadny. Nie można bowiem zgodzić się, aby w tym zakresie Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 7 kpk, a w konsekwencji błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającego wpływ na jego treść. Sąd ten rozważył wyjaśnienia oskarżonego, zeznania J. G. (1) jak i Z. G., wykazał jakie względy zadecydowały o dokonanych ustaleniach i nieprzyjęciu twierdzeń, iż przedmiotowe zaświadczenia stanowiły jedynie „wzory” sporządzone przez oskarżonego na prośbę J. G. (1). To, że oskarżony nie brał udziału we wszystkich uzgodnieniach J. G. (1) z przedstawicielami Banku, że nie „był zaznajamiany z dokumentami jakie należy złożyć w banku” nie stanowi skutecznego argumentu podważającego ustalenia Sądu Okręgowego. Warto zwrócić uwagę na wyjaśnienia oskarżonego złożone na rozprawie (k 6170 i nast.) cytowane na stronie 8 uzasadnienia, w których opisał okoliczności dotyczące konieczności przedłożenia przez małżonków G. zaświadczeń o zarobkach, a które to wyjaśnienia ze swej istoty przeczą końcowej jego wypowiedzi, że zaświadczenia te stanowiły wzory.

Niekwestionowane przez skarżącego okoliczności, a więc to, że oskarżony wiedział, iż J. G. (1) załatwia w banku formalności związane z kredytem, że konieczne są zaświadczenia o zarobkach, typowa, nie wymagająca wysiłku intelektualnego informacja żądana przez (...) Bank na druku firmowym, „wyliczenie” przez oskarżonego zarobków oskarżonego w Spółce, wykształcenie prawnicze oskarżonego, przekonują o zasadności stanowiska Sądu Okręgowego. Powszechną wiedzą jest też to, że o zdolności kredytowej m.in. decydują zarobki ubiegającego się o kredyt, a wypełnienie druku o zatrudnieniu i zarobkach w działalności każdego przedsiębiorcy jest prostą czynnością, nie wymagającą szczególnej wiedzy czy wykształcenia w zakresie wypełniania druków. Co do treści obu przedmiotowych zaświadczeń to bezspornym jest, że była ona nieprawdziwa, jak też nie budzi wątpliwości, że zaświadczenia te zostały złożone w (...) Banku (k 3330, 3334, 3335) w związku z ubieganiem się J. G. (1) o udzielnie kredytu inwestycyjnego na remont i modernizację nieruchomości położonej przy ulicy (...) w W..

Podsumowując tę część rozważań należy stwierdzić, że apelacja nie wykazała, aby ustalenia Sądu Okręgowego co do podrobienia przez oskarżonego dwóch wskazanych w zaskarżonym wyroku zaświadczeń o zatrudnieniu i zarobkach J. G. (1), nie jako wzory, ale celem użycia ich jako autentycznych dokumentów, były obarczone błędem mającym wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W związku z tym zastosowanie w tym zakresie kwalifikacji prawnej czynu z art. 270 § 1 kk nie może budzić wątpliwości.

Natomiast nie można odmówić zasadności apelacji w pozostałej części, tj. kwestionującej przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że oskarżony swoim wyżej wskazanym działaniem udzielił pomocy J. G. (1) w dokonaniu oszustwa na szkodę (...) Banku.

Na wstępie koniecznym jest przypomnienie, że zarówno utrwalone orzecznictwo jak i doktryna przyjmuje, że znamiona pomocnictwa składają się z elementów wyrażonych w art. 18 § 3 kk oraz elementów określonych przez przepis części szczególnej. Dla prawidłowego więc przypisania odpowiedzialności za pomocnictwo konieczne jest określenie czynności wykonawczej oraz wskazanie konkretnego przestępstwa, którego popełnienie pomocnik miał ułatwić. Udzielający pomocy musi obejmować świadomością to, że podejmując określone czynności czyni to w odniesieniu do konkretnego, scharakteryzowanego w odpowiednim przepisie części szczególnej lub w przepisie pozakodeksowym czynu zabronionego. Musi więc obejmować swoją świadomością zarówno prawną charakterystykę czynu zabronionego, którego popełnienie ma zamiar ułatwić, oraz mieć świadomość znaczenia swojego zachowania (działania lub zaniechania), w tym w szczególności tego, że stanowi ono ułatwienie popełnienia tego czynu zabronionego przez inną osobę.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że sąd orzekający znamiona pomocnictwa nie tylko musi opisać w wyroku, ale muszą być one następstwem dokonanych ustaleń faktycznych na podstawie całokształtu ujawnionego w sprawie materiału dowodowego. Nie jest to rola sądu odwoławczego, ale sądu I instancji, co w niniejszej sprawie oznacza, iż z tego obowiązku Sąd Okręgowy nie wywiązał się.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że J. G. (1) postanowił zaciągnąć kredyt w (...) Banku na przeprowadzenie remontu kamienicy przy ul. (...) w W. w wysokości 3,5 mln \$. W tym celu złożył wniosek o udzielenie kredytu, a ponieważ było potrzebne zaświadczenie o zarobkach to o jego wystawienie zwrócił się do oskarżonego. Zaświadczenia wystawione przez oskarżonego złożył w Banku. Po podpisaniu umowy kredytowej otrzymał ustaloną transzę kredytu, rozpoczął remont kamienicy, który wykonywała firma wskazana przez (...) Bank. W wykonaniu umowy kredytowej pojawiły się trudności, w efekcie J. G. (1) kamienicę sprzedał, a z jej nabywcą Bank zawarł ugodę w zakresie kredytu udzielonego wcześniej J. G. (1) (str.1-4 uzas.). Z dalszej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że oskarżony i J. G. (1) „planowali podjęcie inwestycji Hotelu (...), stąd inicjatywa J. G. (1) w zaciągnięciu kredytu. Oskarżony „na prośbę J. G. (1) chcąc udzielić mu pomocy do realizacji przedsięwzięcia wyremontowania kamienicy w celu uruchomienia hotelu wystawił i poświadczył dwa zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości zarobków”, w których stwierdził nieprawdę,

„ułatwiają” J. G. (1) „skompletowanie potrzebnych do uzyskania kredytu zaświadczeń” (str. 14-15 uzas.). Dokonując oceny prawnej działania oskarżonego w powyższym zakresie Sąd Okręgowy na stronach 31-32 uzasadnienia wyroku przedstawił swoje stanowisko. Brak w nim jakiegokolwiek odniesienia do znamion czynu z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk, które swoim zamiarem jako pomocnik miałyby obejmować oskarżony. To, że Sąd stwierdza, że „oskarżony mógł przewidywać popełnienie czynu zabronionego przez J. G. i na to się godził”, „że oskarżony przewidywał możliwość dokonania przez J. G. (1) przestępstwa i na to się godził, dokonując opisanych działań ułatwiających zrealizowanie J. G. jego zamierzeń”, że „momentem krytycznym dla banku w rozporządzeniu mieniem było podpisanie umowy kredytowej” nie jest prawnym umotywowaniem przypisanego oskarżonemu czynu. Wniosek z tychże rozważań, że oskarżony „działał jako pomocnik przed podpisaniem” umowy wystawiając dwa zaświadczenia. „a także w trakcie dokonywania przez J. G. czynu zabronionego, a więc w dniu podpisania umowy kredytowej” jawi się nie tylko jako niezrozumiały, ale jest pozbawiony udokumentowania prawnego. Dlatego też twierdzenie Sądu, że oskarżony obejmował swoim zamiarem ułatwienie J. G. (1) popełnienie czynu z art. 286 § 1 kpk w świetle ustaleń faktycznych i rozważań przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jawi się jako zupełnie dowolne. Potwierdza to

kolejne stwierdzenie Sądu Okręgowego, że oskarżony „dopuścił się pomocnictwa J. G. (1) do zrealizowania zamiaru uzyskania kredytu” (str. 34 uzas.).

Pomoc oskarżonego do „uzyskania kredytu” przez J. G. (1), do „zrealizowania jego zamierzeń” do „skompletowania potrzebnych do uzyskania kredytu zaświadczeń” nie może być uznana za wyczerpujące znamiona przestępstwa przypisanego oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem. Trzeba też podnieść, że opis czynu zawarty w zaskarżonym wyroku nie zawiera znamienia z art. 18 § 3 kk, tj. działania oskarżonego w zamiarze, aby J. G. (1) poprzez wprowadzenie (...) Banku w błąd doprowadził tenże Bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Nie można też nie zauważyć, iż Sąd Okręgowy nie zakwestionował wyjaśnień oskarżonego złożonych w omawianym zakresie, w których nie przyznał się on do dokonania czynu o znamionach z art. 286 § 1 kk i swoje stanowisko uzasadnił.

Powyższe wskazuje, że Sąd I instancji nie dokonał ustaleń, które pozwalałyby na stwierdzenie, że oskarżony W. B. podrabiając dwa zaświadczenia o zarobkach J. G. (1) obejmował swoją świadomością, zamiarem, ułatwienie J. G. (1) popełnienia konkretnego przestępstwa, tj. oszustwa na szkodę (...) Banku. Warto też dodatkowo podnieść, że tego rodzaju przestępstwo jest dokonane w momencie wystąpienia sytuacji, w której faktycznie dochodzi do ułatwienia popełnienia konkretnego czynu zabronionego, nie zaś w chwili niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego, o ile miało miejsce. Ponadto wystawienie fałszywych zaświadczeń o zarobkach, a następnie złożenie ich w banku w celach kredytowych nie jest automatycznie równoznaczne z wypełnieniem znamion czynu z art. 286 § 1 kk.

W powyższej sytuacji i przy uwzględnieniu kierunku złożonej apelacji jedynie prawnie możliwym rozstrzygnięciem było przypisanie oskarżonemu W. B. dokonania czynu z art. 270 § 1 kk obejmującego podrobienie dwóch zaświadczeń o zatrudnieniu i wysokości zarobków J. G. (1) w celu użycia ich za autentyczne.

Wymierzając oskarżonemu karę za tak przypisany czyn Sąd Apelacyjny miał na uwadze stopień społecznej szkodliwości czynu, motyw działania oskarżonego, właściwości osobiste oskarżonego i możliwości finansowe. Sąd uznał, iż karą adekwatną do stopnia społecznej szkodliwości i stopnia winy oskarżonego będzie kara grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 100 złotych każda stawka.

Odnosnie czynu przypisanego zaskarżonym wyrokiem oskarżonemu W. B. w ramach zarzutu V aktu oskarżenia należy stwierdzić, że bezspornym jest, że oskarżony jako prokurent SpółkiS. (...) podpisał Aneks nr (...) do umowy kredytowej zawartej z (...) Bankiem. Podpis na tym Aneksie złożyła też D. M. podrabiając w ten sposób podpis współkredytobiorcy – żony J.G. (...). Bezspornym też jest, że oskarżony wiedział, że D. M. nie jest żoną J. G. (1). Podpisy tych osób oraz J. G. (1) i przedstawicieli (...) Banku zostały złożone, jak uznał Sąd I instancji. „obok” siebie. Nie te okoliczności są jednak istotą rozstrzygnięcia, ale to czy oskarżony i D. M. złożyli podpisy w swojej obecności, czy oskarżony wiedział, że D. M. podpisze Aneks jako H. G., czyli podrobi jej podpis. Tych okoliczności Sąd Okręgowy nie ustalił.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika jednoznacznie, że Aneks do umowy kredytowej „mógł zostać podpisany przez wymienione osoby w różnych okolicznościach i w różnym czasie, także poza bankiem” (str. 4 uzas.), że D. M. podpisała Aneks za H. G. „w nieustalonym czasie i miejscu” (str. 16 uzas.), że nie można uznać, aby między nią, oskarżonym i J. G. (1) istniało porozumienie w zakresie popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu w punkcie V aktu oskarżenia (str. 34 uzas.).

Są to ustalenia dokonane na podstawie „relacji oskarżonego i pozostałego materiału dowodowego” (str. 16 uzas.). Oskarżony zaprzeczył, aby Aneks podpisał w obecności D. M., aby wiedział, że ten Aneks podpisze ona za H. G., a w czasie gdy on składał podpis nie było na Aneksie podpisu żony J. G. (1). Takie też stanowisko prezentował J. G. (1), zaś D. M. nie potrafiła określić czy w momencie gdy podpisywała Aneks były już podpisy innych osób, zaprzeczyła aby podpis składała w obecności oskarżonego.

Sąd Okręgowy, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, uznał m.in. „w oparciu o relacje oskarżonego”, że podpisanie Aneksu przez oskarżonego oraz w „nieustalonym czasie i miejscu” przez D. M. jest równoznaczne z działaniem oskarżonego „z zamiarem udzielenia pomocy J. G. (1), bowiem oskarżony „wiedział, że J. G. (1) przekaze

ten dokument do banku” (str.16 uzas.). Oskarżony poprzez złożenie podpisu na Aneksie „udzielił pomocy J. G. (1) w tym zakresie do podrobienia w celu użycia go za autentyczny” (str. 33 uzas.).

Oskarżony W. B. podpisał Aneks do umowy jako prokurent reprezentujący Spółkę z o.o. (...). Uznanie, że tym działaniem udzielił pomocy J. G. (1) do podrobienia przez D. M. podpisu H. G. „w nieustalonym czasie i miejscu” i przy braku ustaleń w zakresie okoliczności składania przez te osoby podpisów, wiedzy czy chociażby przypuszczeń oskarżonego odnośnie podrobienia podpisu przez D. M. – stanowi obrazę prawa materialnego. Nie można bowiem uznać, aby ustalenia Sądu Okręgowego prowadziły do wniosku, iż oskarżony działaniem swoim wyczerpał dyspozycję art. 18 § 3 kk w zw. z art. 270 § 1 kk.

W tej sytuacji ze względu na to, że została wniesiona apelacja tylko na korzyść oskarżonego Sąd odwoławczy związany jej kierunkiem uniewinnił oskarżonego od popełnienia przypisanego mu w ramach zarzutu V aktu oskarżenia czynu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 437 § 2 kpk oraz art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk oraz art. 10 ust. 1 i 3 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych, orzekł jak w wyroku.